

به نام خالق زیبایی ها

درسنامه درس سیزدهم مطالعات اجتماعی پایه هشتم- ناحیه یک رشت

عنوان درس: **غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان**

۱- سه سلسله ترک تبار از قرن چهارم تا اوایل قرن هفتم هجری در ایران نام ببرید.

✓ غزنویان

✓ سلجوقیان

✓ خوارزمشاهیان

غزنوی

۲- چرا غزنویان به این نام مشهور شدند؟

چون حکومت خود را از شهر غزنین (غزنه) آغاز کردند.

۳- محمود غزنوی چه اقداماتی انجام داد؟

✓ تصرف خراسان

✓ گسترش قلمرو غزنویان تاری در مرکز ایران

✓ لشکر کشی به هندوستان

نکته: سلطان محمود غزنوی به پشتوانه **سپاه نیرومند** خود در اغلب جنگ ها، پیروزیهایی بدست آورد.

۴- علت شهرت سلطان محمود غزنوی در تاریخ چیست؟

✓ لشکر کشی های متعدد به هندوستان

نکته: لشکر کشی های سلطان محمود به هند با **بهانه رواج اسلام** صورت می گرفت ، اما **در اصل به طمع ثروت هنگفتی** بود که در کشور وجود داشت.

۵- سلطان محمود غزنوی در لشکر کشی به هند چه کارهایی انجام داد؟

- ✓ تصرف مناطقی از هندوستان
- ✓ خراب نمودن معبد سومنات
- ✓ بردن اسیران زیاد به سرزمینهای دیگر
- ✓ بدست آوردن ثروت ها و غنایم زیاد و پیشکش بخشی از آن به خلیفه عباسی

۶- پس از سلطان محمود، چه کسی حکومت را بدست گرفت؟

✓ پسرش سلطان مسعود

۷- سلطان مسعود چگونه به قتل رسید؟

اگرچه، سلطان مسعود فرمانروایی بی باک و جسور بود اما تدبیر پدر را نداشت. او از سلجوقیان شکست خورد و مدتی بعد توسط سپاهیان شورشی خود به قتل رسید.

نکته: قدرت و حکومت غزنویان بر **نیروی نظامی** استوار بود.

نکته: رابطه حکومت غزنویان با خلفای عباسی **دوستانه** بود.

سلجوقی

- دستیابی به قدرت:

۸- سلجوقیان چگونه طایفه ای بودند؟

طایفه ای از ترکان بودند که پس از پذیرش اسلام به ماورالنهر مهاجرت کردند.

۹- جد سلجوقیان چه نام داشت؟

✓ سلجوق

۱۰- طغرل سلجوقی چگونه به سلطنت رسید؟

طغرل بعد از شکست دادن **سلطان مسعود غزنوی**، در **نیشابور** بر تخت نشست.

۱۱- طغرل سلجوقی چه اقداماتی انجام داد؟

- ✓ تسخیر مناطق مختلف ایران
- ✓ برانداختن حکومت شیعه مذهب آل بویه
- ✓ از میان برداشتن خطری که از جانب خلافت فاطمی مصر متوجه خلیفه عباسی بود

۱۲- خلیفه عباسی چه لقبی به طغرل داد؟

✓ سلطان رکن الدین

۱۳- خلیفه عباسی حکومت طغرل بر کدام نواحی را تایید کرد؟

✓ ایران

✓ عراق

- اوج قدرت:

۱۴- برادرزاده و جانشین طغرل چه نام داشت؟

آلب ارسلان که با راهنمایی **خواجه نظام الملک وزیر**، رقیبان داخلی را سرکوب کرد و بر قدرت و استحکام قدرت سلجوقی افزود.

۱۵- آلب ارسلان سلجوقی به کدام نواحی لشکر کشید؟

✓ ارمنستان

✓ گرجستان

۱۶- آلب ارسلان سلجوقی در کدام جنگ امپراتور روم شرقی را شکست داد؟

✓ ملازگرد

۱۷- بعد از پیروزی در نبرد ملازگرد کدام قسمت ها به تصرف سپاهیان سلجوقی درآمد؟

✓ بخشهای وسیعی از آسیای صغیر

۱۸- حکومت سلجوقیان در زمان چه کسی به اوج قدرت رسید؟

✓ ملکشاه سلجوقی

۱۹- ملک‌شاه سلجوقی چه کارهایی انجام داد؟

✓ فتح مناطقی از ماورالنهر و شام

✓ گسترش قلمرو ایران از ماورالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب

۲۰- محدوده جغرافیایی ایران در زمان ملک‌شاه با کدام حکومت برابری می‌کرد؟

✓ ساسانیان

۲۱- پایتخت سلجوقیان در زمان ملک‌شاه کدام شهر بود؟

✓ اصفهان

خوارزمشاهی

۲۱

۲۲- خوارزم چگونه ناحیه ای بود؟

ناحیه ای حاصلخیز و آباد در جنوب دریاچه خوارزم (آرال) بود.

نکته: از عهد باستان به شاهان خوارزم، **خوارزمشاه** می‌گفتند.

نکته: خوارزمشاهیان نخست دست‌نشانده **سلجوقیان** بودند.

۲۳- چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟

زیرا: خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی‌شناخت و از سوی دیگر آنها تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند.

خطر-کرونا-را-جدی-بگیریم.

شاد باشید

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰